

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No1
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 326 sahifa,
5-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Talabalarda tolerantlikni shakllantirish zarurati va samaradorligi.....	28
Bafayev Muxiddin Muxammadovich	
Muhandislik grafikasi bo'yicha raqamli kompetensiyalarni shakllantirishda grafik dasturlardan foydalanish metodikasini yaratish	34
Axmatova Asila Akmaljon qizi	
Investigation on the Efficacy of Pedagogical Approaches in Virtual Learning	37
Burkhonova Zarafuz Qobilovna, Makhmudov Shaxboz Muzzafarovich	
The Role of Input And Interaction in Second Language Acquisition.....	40
Dilorom Poyonova	
Muhandislik yo'nalishida kartografiya fanini integratsiyalashgan holda o'qitish	45
Kazakbayeva Muxabbat Turabayevna	
Incorporation of Moocs Into the Digital Educational Framework for the Development of Professional Speech Culture.....	49
Kudrat-Zoda Kamola Alisherovna	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	52
Makhmudova Ugiloy Baxtiyarovna	
Kognitiv yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning media savodxonligini rivojlantirish	57
Mirzayeva Mayramxon Zaynobiddinovna	
Transformatsion yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirish.....	61
Mirzayeva Ziyoda Uktamjonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni tanqidiy fikrlashga o'rgatish	65
Qurbonboyeva Gulnoza Mahmud qizi	
An Online Service that Integrates Up-To-Date Content From Well-Known Mooc Platforms	68
Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Abdurahmonova Osiyo Jahongirovna	
The Fourth Phase of Distance Education: Integrated Technologies and Moocs	71
Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, TaranenkoTatyana Viktorovna	
Gamifikatsiya orqali iqtidorli o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish	74
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Xaytbayeva Malika Qobil qizi	
Boshlang'ich ta'lim fanlarini didaktik o'yinlar orqali tushuntirish	77
Rustamova Manzura Mirkamolovna, Shomaxsudova Diyora Dilshod qizi	
O'smirlar orasida alkogolizm, giyohvandlik va toksikomaniya profilaktikasi	80
Sh. F. Mustafayeva	
Educational Physics Experiments: Methods and Didactic Strategies for Developing Critical Thinking in Students	85
Turayev Alimjan Bahriddinovich	
The Problems of Remote Learning Technology and Global Trends in University Education Development.....	88
Tursunov Begzod Sherzodovich, Shukurova Madina	
A Case Study of Humanities Disciplines Using Massive Open Online Courses as a Resource for Blended Learning	91
Tursunov Begzod Sherzodovich, Eshkabilov Kodirali Davlatmuratovich	
Modern Education and Training Practices for Future Dentists	94
Turumova Marjona Bahodirovna	
Kommunikativ yondashuv asosida nutqiy kompetensiyani shakllantirish.....	98
Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna	

Maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar: amaliy muammolar va ularning innovatsion yechimlari	102
<i>Xabibulayeva Shaxrizoda O'ktam qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarda nutq o'stirish darslari orqali Soft Skills ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy pedagogik psixologik asoslari	106
<i>Xoldarova Mubina Qudratbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhit va uning turlari	110
<i>Xolmirzayeva O'g'iloy Murotali qizi</i>	
Развитие компетенций студентов-биологов в изучении языков	114
<i>Абдуллаева Нигора Курбановна</i>	
Формирование интереса и повышение эффективности школьного урока физической культуры	118
<i>Мукимов Олим Эргашевич</i>	
Incorporation of Massive Open Online Courses Into the Higher Education Framework	122
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Nasrullayev Javlonbek Tal'atjonovich</i>	
Совершенствование инновационной методики социально-педагогической деятельности будущих педагогов в полилингвальной среде с использованием искусственного интеллекта	125
<i>Хужаниязова Гузаль Юлдашевна</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ faoliyatini xalq og'zaki ijodi asosida rivojlantirish	130
<i>Abduraximova Muxabbat Allayevna</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'rganiladigan nostandart masalalar	133
<i>Karimova Kunduz Ruzibayevna, Yo'ldosheva Tojigul Ulug'bek qizi</i>	
Video-marketingning iste'molchilar jalb qilinishiga ta'siri: Tiktok va Youtube misolida.....	138
<i>Rustamova Ma'mura Asqar qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kognitiv jarayonlarini diagnostika qilish	141
<i>Shorustamboyeva Shahnoza Ulug'bekovna</i>	
The use of Visualization Technology as a New Trend in Teaching the English Language	144
<i>Tursunoy Ortiqova</i>	
Didaktik drama asosida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishda narrativ yondashuvning asosiy tushunchalari tahlili	149
<i>Xolbayeva Dildora Azizovna, Sadiyeva Shaxnoza Xusanovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biokimyo fanini o'qitishda work-based learning metodikasini qo'llash ..	153
<i>Mamadaliyeva Zarina Raxmat qizi</i>	
Bo'lajak shifokorlarni tibbiy amaliyotga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	156
<i>Murtazayeva Nasiba Komiljonovna</i>	
Autizm spektri buzilishi bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'limni tashkil etish	159
<i>Xusnidinova Saodat</i>	
Muloqot madaniyati asosida liderlik fazilatlarini shakllantirishning samarali usullari	163
<i>Djumayeva Dildora Isroilovna</i>	
Integrating Quizlet, Kahoot, and Padlet Into Vocabulary Instruction: An Experimental Study With Undergraduate Philology Students.....	167
<i>Inoyatova Umida Boxadir qizi</i>	
Advantages and Disadvantages of Teaching Students Via Competent Based Approach in Order to Improve Their Listening and Speaking in Finland	171
<i>Abdukhakimova Kamola Akmalovna, Rahmatova Mohijahon Ahmad qizi</i>	
Kimyo ta'limida iqlim o'zgarishlariga oid ilmiy ma'lumotlar asosida qaror qabul qilish kompetensiyasini rivojlantirish	175
<i>Akbarova Saidaxon Rustamovna</i>	
Tibbiyot oliy ta'limida pediatriya talabalari klinik fikrlashini rivojlantirishda muammoli ta'lim metodlarining roli.....	180
<i>Atadjanova Shaira Xalilovna, Umardulov Muxtorali Islomkulovich</i>	

Individual ta'lim muhiti asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kasbiy-metodik tayyorlashni takomillashtirish.....	185
<i>Azamatova Dildora Shuxrat qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimida raqamli ta'limni joriy etishning innovatsion yondashuvlari va samaradorlik omili.....	189
<i>Babayeva Dilnoz Xaydarovna</i>	
O'qish savodxonligini oshirishda xalqaro tadqiqotlarning o'rni (PISA va PIRLS)	192
<i>Barakayeva Shahnoza Fazliddin qizi</i>	
Yosh rahbarlarda boshqaruv stressining namoyon bo'lishi va boshqaruv faoliyatiga moslashuv muammolari: ta'lim tizimi sharoitida psixologik holat tahlili.....	195
<i>Djavgarova Dilfuza Shuxrat qizi</i>	
Sun'iy intellekt va katta ma'lumotlardan foydalanish asosida oliy ta'lim muassasalarida boshqaruv samaradorligini oshirish strategiyalari.....	199
<i>Duvlayeva Nozigul Xolmuxammad qizi</i>	
Enhancing English Learners' Pronunciation Through AI-Based Language Applications.....	203
<i>Egamova Munisa Khakim kizi</i>	
Maktab ta'lim tizimining dars jarayonlarida elektron qo'llanmalardan samarali foydalanish.....	208
<i>Kodirov Akbar Shuxratovich</i>	
Improving the Methodology of Teaching Biochemistry in Medical Higher Education Institutions Through Virtual Laboratory Tools	213
<i>Mamadaliyeva Zarina Rakhmat kizi</i>	
O'smirlarda kommunikativ tolerantlik muammosining nazariy-metodologik asoslari.....	218
<i>Mirsidikova Aziza Mirvohidovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining sog'lom turmush tarzini tashkil etishning nazariy asoslari	221
<i>Muxtorova Xusnidaxon Abdug'oprovna</i>	
Improving the Theoretical and Methodological Foundations for Integrating Generative Artificial Intelligence Technologies Into English Language Teaching in Higher Education	226
<i>Nigmatova Nozimakhon Ulugbek kizi</i>	
Maktabgacha ta'lim va oila hamkorligi: zamonaviy yondashuvlar va ilmiy asoslar.....	229
<i>Omondavlatova Diyora Otabekovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida iqtidorli talabalarning ilmiy va ijodiy kompetensiyalarini aniqlashga yo'naltirilgan axborot tizimini yaratish	233
<i>Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Ro'zimatova Saidaxon Abdivoxiid qizi</i>	
O'quvchilarni o'zbek xalq og'zaki ijodi namunalari vositasida vatanparvarlik ruhida tarbiyalash pedagogik muammo sifatida.....	237
<i>Qodirqulov Nodirbek Hamroqul o'g'li</i>	
Oliy ta'lim tizimida talaba-qizlarning kasbiy, madaniy va kommunikativ faoliyatlarini samarali tashkil etish	242
<i>Qurbonova G. M.</i>	
Kasbiy tayyorgarlik jarayonida refleksiv yondashuvning metodologik asoslari	245
<i>Raxmatova Shaxnoza Oybek qizi</i>	
Inkluziv ta'limda pedagogik diagnostika: maxsus ehtiyojli o'quvchilarning o'quv yutuqlarini baholash	248
<i>Norqobilova Rayxona Davlatovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining umummadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	252
<i>Saidova Nigora Olimovna, Jo'rayeva Nilufar Rustamjon qizi</i>	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	254
<i>Shaymatova Aziza</i>	
Dasturiy-metodik majmuani ishlab chiqish bosqichlari hamda pedagogik talablar.....	259
<i>Soliyeva Gavharoy Yodgorjon qizi</i>	
Nutq kamchiliklarini bartaraf etishda maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda pedagogik metod va o'yinlarning samaradorligi	265
<i>Suyarova Orzigul Sodiq qizi</i>	

Yoshlarni nikohga tayyorlashda shaxsiy omillar va psixologik yetuklik.....	269
To'xtamatova Nargizaxon Abdullayevna, Buranova Sevara Sa'dullayevna	
O'zbekiston umumiy o'rta ta'lim tizimida rahbarlarning liderlik kompetensiyalarining hozirgi holatini diagnostika qilish	273
Taylakova Dilnoza Norbekovna, Latifova Mavjuda Xurramovna	
Ta'limga o'qib tushinishni sun'iy intellekt bilan integratsiya qilish imkoniyatlari va pedagogik strategiyalari.....	276
Umarov Bahrom Norboyevich	
Talabalar mobilligi jarayonida pedagogik qo'llab-quvvatlash mexanizmlari.....	281
Xabibullayev Alimardon Xidoyatillayevich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarni tayyorlashda kompetensiyaviy yondashuvning roli va ahamiyati.....	286
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Boshlang'ich sinflarda chet tilini o'rganishning ahamiyati va undagi zamonaviy yondashuvlar	289
Yoqubjonova Mohlaroyim Abdumalik qizi	
O'smir shaxsida refleksiyani shakllanishida ota-ona munosabatlarning ta'siri	292
Yulchiboyeva Dilfuza Ergasheva	
Boshlang'ich ta'limda geymifikatsiya orqali til kompetentligini rivojlantirish.....	297
Zakirova Sohila Muxtoraliyevna, Nurmuhamedova Dilshoda Zaynobiddin qizi	
Профессиональная этика педагога высшего учебного заведения	302
Журабекова Хабиба Мадаминовна	
Ортодонтியда миотерапиya: миогимнастик дентоальвеоляр apparatlarni qo'llashning taqqoslama tavsifi	305
Tursunov Begzod Sherzodovich, Sayfulayeva Aziza Anvarovna	
Музейная педагогика на уроках воспитания в средней школе: методика включения музейных практик в процесс обучения и воспитания подростков	308
Умрихина Виктория Игоревна	
21st Century Dental Innovation Technologies: An Overview	314
Khojimurodov Burkhon Ravshanovich	
Цели и задачи педагогических систем, основанных на конструктивизме в общеобразовательных школах	317
Шарипова Шахноза Шавкат кизи	
Способы повышения мотивации учащихся при изучении русского языка.....	321
Эшонкулов Хамрокул Маматкулович	

BOSHLANG'ICH TA'LIM- TARBIYA TIZIMIDA RAQAMLI TA'LIMNI JORIY ETISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI VA SAMARADORLIK OMILI

Babayeva Dilnoz Xaydarovna
Osiyo xalqaro universiteti magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimida raqamli ta'limni joriy etishning innovatsion yondashuvlari hamda uning samaradorlik omillari ilmiy-pedagogik nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Raqamli ta'lim muhiti boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv faolligi, mustaqil fikrlashi, kommunikativ hamda axborot savodxonligini rivojlantirishdagi o'rni yoritib beriladi. Tadqiqot jarayonida raqamli platformalar, interaktiv texnologiyalar, multimedia vositalari va masofaviy ta'lim elementlaridan foydalanishning metodik imkoniyatlari, shuningdek, ularni samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan pedagogik shart-sharoitlar asoslanadi. Shuningdek, ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlar orqali o'quv natijalarini baholash, o'quvchilarning raqamli kompetensiyasini rivojlantirish hamda ta'lim sifati va samaradorligini oshirish mexanizmlari yoritiladi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim-tarbiya, raqamli ta'lim, innovatsion yondashuvlar, raqamli kompetensiya, interaktiv texnologiyalar, ta'lim samaradorligi.

Abstract: This article provides a scientific and pedagogical analysis of innovative approaches to the implementation of digital education in the primary education and upbringing system, as well as the key factors influencing its effectiveness. The role of the digital learning environment in developing primary school students' learning activity, independent thinking, communication skills, and information literacy is highlighted. The methodological potential of using digital platforms, interactive technologies, multimedia tools, and elements of distance learning is substantiated, along with the pedagogical conditions necessary for their effective implementation. In addition, the article examines mechanisms for assessing learning outcomes, developing students' digital competence, and improving the overall quality and efficiency of the educational process through innovative pedagogical approaches.

Key words: primary education and upbringing, digital education, innovative approaches, digital competence, interactive technologies, learning efficiency.

Аннотация: В статье с научно-педагогической точки зрения рассматриваются инновационные подходы к внедрению цифрового образования в систему начального обучения и воспитания, а также анализируются основные факторы его эффективности. Раскрывается роль цифровой образовательной среды в развитии учебной активности, самостоятельного мышления, коммуникативной и информационной грамотности младших школьников. Обоснованы методические возможности использования цифровых платформ, интерактивных технологий, мультимедийных средств и элементов дистанционного обучения, а также педагогические условия их эффективной реализации. Особое внимание уделяется механизмам оценки учебных результатов, формирования цифровой компетентности обучающихся и повышению качества и эффективности образовательного процесса на основе инновационных педагогических подходов.

Ключевые слова: начальное образование и воспитание, цифровое образование, инновационные подходы, цифровая компетентность, интерактивные технологии, эффективность обучения.

KIRISH

Bugungi zamonaviy globallashuv jarayonida ta'lim tizimining raqamlashtirilishi ta'lim sifati, boshqaruv samaradorligi hamda o'quvchilarning shaxsiy rivojlanish imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan muhim pedagogik jarayon sifatida namoyon bo'lmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim-tarbiya bosqichida raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarda kognitiv faollik, mustaqil fikrlash, ijodkorlik va axborot madaniyatini shakllantirishda muhim omilga aylanmoqda. Mazkur jarayon nafaqat o'qitish metodlarini modernizatsiya qiladi, balki ta'lim mazmuni va shakllarini yangilash, o'quvchi shaxsini markazga yo'naltirgan ta'lim muhitini yaratishga xizmat qiladi.

So'nggi yillarda raqamli platformalar, multimediya vositalari, interaktiv dasturlar hamda masofaviy ta'lim elementlarining joriy etilishi boshlang'ich ta'lim tizimida yangi pedagogik imkoniyatlarni yuzaga keltirdi. Biroq ularni samarali tatbiq etish o'qituvchining raqamli kompetensiyasi, metodik yondashuvlar, texnologik infratuzilma hamda ta'lim jarayonining psixologik-pedagogik xususiyatlarini chuqur hisobga olishni talab qiladi. Shu nuqtai nazardan, raqamli ta'limni joriy etishning innovatsion yondashuvlarini aniqlash va ularning samaradorlik omillarini ilmiy asosda tahlil qilish dolzarb masala hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotda raqamli ta'lim texnologiyalarining boshlang'ich ta'lim-tarbiya jarayoniga integratsiyalashuvi, uning didaktik imkoniyatlari, ta'lim sifati va o'quv natijalariga ta'siri tahlil qilinadi. Shuningdek, innovatsion yondashuvlar asosida o'quvchilarning raqamli kompetensiyasini rivojlantirish, interaktiv ta'lim muhitini yaratish hamda samaradorlikni oshirishga qaratilgan pedagogik mexanizmlar ilmiy jihatdan asoslanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli ta'limni ta'lim tizimiga joriy etish masalasi xorijiy va mahalliy pedagogik tadqiqotlarda keng yoritilgan. Xususan, T. Anderson va J. Dron raqamli muhitda o'qitish va o'rganish jarayonlarini pedagogik modellar asosida tahlil qilib, raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini shaxsga yo'naltirilgan, moslashuvchan va interaktiv shaklda tashkil etish imkonini berishini ilmiy asoslagan. Ularning tadqiqotlarida raqamli ta'lim o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi pedagogik o'zaro ta'sirni sifat jihatdan yangi bosqichga olib chiqishi ta'kidlanadi.

Raqamli ta'limda o'qituvchining kasbiy tayyorgarligi va metodik kompetensiyasi muhim omil hisoblanadi. P. Mishra va M. Koehler tomonidan ishlab chiqilgan TPACK modeli o'qituvchining fan mazmuni, pedagogika va texnologiyalarni uyg'unlashtirishga asoslangan kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish zarurligini ko'rsatadi. Mazkur yondashuv boshlang'ich ta'limda raqamli vositalardan maqsadga muvofiq foydalanish, dars jarayonini metodik jihatdan to'g'ri loyihalash va o'quv natijalarini oshirishda muhim ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi.

Mahalliy tadqiqotlarda ham boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalarning pedagogik imkoniyatlari keng tahlil qilingan. N. Xodjjeva va B. Raxmonov raqamli ta'lim texnologiyalarining umumta'lim maktablarida qo'llanilishi o'quvchilarning o'quv motivatsiyasi va mustaqil fikrlashini rivojlantirishga xizmat qilishini asoslagan. Shuningdek, Sh. Abdullayeva boshlang'ich ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ta'lim sifati va samaradorligini oshirishda muhim omil ekanini ta'kidlaydi. Ushbu tadqiqotlar raqamli ta'limni boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimiga integratsiyalashning ilmiy-amaliy asoslarini belgilab beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimida raqamli ta'limni joriy etishning innovatsion yondashuvlari va samaradorlik omillarini aniqlash maqsadida sifat va miqdoriy metodlar uyg'unligidan foydalanildi. Tadqiqot ma'lumotlari pedagogik kuzatuv, suhbat, so'rovnoma hamda mavjud ilmiy-adabiyotlarni tahlil qilish asosida olindi. Kuzatuv jarayonida raqamli ta'lim vositalari qo'llanilgan darslarda o'quvchilarning o'quv faolligi, mustaqil ishlash darajasi va o'zaro muloqot faolligi o'rganildi. So'rovnoma va suhbatlar orqali o'qituvchilarning raqamli texnologiyalardan foydalanish tajribasi, metodik yondashuvlari hamda mavjud muammolar aniqlashtirildi. Olingan ma'lumotlar qiyosiy, tizimli va tavsifiy tahlil usullari yordamida qayta ishlanib, raqamli ta'limning ta'lim sifati va o'quv natijalariga ta'siri baholandi. Shuningdek, tahlil jarayonida umumlashtirish va interpretatsiya usullaridan foydalanilib, tadqiqot natijalari ilmiy xulosalar chiqarish uchun asos sifatida xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimida raqamli ta'limni joriy etish jarayoni nafaqat texnologik yangilanish, balki ta'lim falsafasi, metodik yondashuvlar hamda pedagogik munosabatlarning tubdan o'zgarishini talab etuvchi murakkab, tizimli jarayon hisoblanadi. Raqamli ta'lim muhiti o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi o'zaro ta'sirni yangi sifat bosqichiga olib chiqib, ta'lim jarayonini shaxsga yo'naltirilgan, moslashuvchan va interaktiv shaklda tashkil etish imkonini beradi. Bu holat ta'limning an'anaviy modeli bilan solishtirilganda, o'quv faoliyatining dinamikligi, muammoli vaziyatlar asosida o'qitish hamda refleksiv faoliyat ko'lamining kengayishi bilan izohlanadi.

Raqamli platformalar, masofaviy o'qitish elementlari, virtual ta'lim muhiti va multimediya resurslarining qo'llanilishi boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv motivatsiyasini kuchaytirish, mustaqil bilim olishga yo'naltirish hamda tajribaga asoslangan bilish faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, interaktiv topshiriqlar, o'yinli ta'lim texnologiyalari, vizual-multimediya materiallari va differensial yondashuv o'quvchilarning individual qobiliyatlarini inobatga olgan holda ta'lim jarayonini optimallashtirish imkonini beradi. Mazkur holat raqamli ta'limni faqat texnik vosita sifatida emas, balki pedagogik jarayonning muhim mazmuniy komponenti sifatida qarash zarurligini ko'rsatadi.

Shu bilan birga, raqamli ta'limni joriy etish jarayonida bir qator muammolar ham kuzatiladi. Jumladan, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi yetarli darajada rivojlanmaganligi, texnik infratuzilmaning nomutanosibliigi, metodik ta'minotning to'liq shakllanmaganligi hamda o'quvchilarda axborotdan foydalanish madaniyatining yetarli darajada rivojlanmaganligi shular jumlasidandir. Mazkur omillar raqamli ta'lim samaradorligini cheklab, ta'lim sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, innovatsion yondashuvlarni joriy etishda tizimli yondashuv, pedagogik monitoring, metodik qo'llab-quvvatlash hamda o'qituvchilar malakasini muntazam oshirish muhim ahamiyat kasb etadi.

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli ta'limning samaradorligi uch asosiy yo'nalishda namoyon bo'ladi: birinchidan, o'quvchilarning bilish faolligi va mustaqil fikrlash ko'nikmalari rivojlanadi; ikkinchidan, o'qitish jarayonida o'zaro muloqot, hamkorlik va kommunikativ madaniyat mustahkamlanadi; uchinchidan esa, ta'lim jarayoni natijalarini monitoring qilish, tahlil etish va qayta loyihalash imkoniyatlari kengayadi. Natijada boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimi innovatsion mazmun bilan boyiydi hamda raqamli kompetensiyaga ega bo'lgan shaxsni shakllantirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimida raqamli ta'limni joriy etish o'quv jarayonining sifatini oshirish, o'quvchilarning shaxsiy va kognitiv rivojlanishini qo'llab-quvvatlash hamda ta'lim jarayonini moslashuvchan va innovatsion shaklda tashkil etish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Raqamli ta'lim texnologiyalarining qo'llanilishi o'quvchilarda o'quv motivatsiyasi, mustaqil bilim olish faolligi, ijodiy fikrlash va axborot madaniyatining rivojlanishiga samarali ta'sir ko'rsatadi. Shu bilan birga, raqamli ta'limning yuqori samaradorligini ta'minlash pedagogik, metodik va tashkiliy omillarning uzviy uyg'unligini talab etadi. Infratuzilmaning notekis rivojlanishi, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi va metodik tayyorgarlik darajasi, shuningdek, ta'lim resurslarining mazmun sifati kabi omillar jarayon natijalariga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, raqamli ta'limni joriy etishda tizimli yondashuv, pedagogik monitoring hamda uzluksiz kasbiy rivojlanish mexanizmlarini yo'lga qo'yish zarur.

Mazkur natijalarga tayangan holda quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

1. O'qituvchilarning raqamli kompetensiyasini rivojlantirish maqsadida amaliy seminarlar, metodik treninglar va mentorlik dasturlarini muntazam tashkil etish.
2. Raqamli ta'lim resurslarini didaktik jihatdan moslashtirish, ularni yosh xususiyatlariga mos, bosqichma-bosqich va differensial yondashuv asosida qo'llash.
3. Interaktiv ta'lim muhitini kuchaytirish, o'yinli texnologiyalar, vizual-multimediya materiallari hamda loyiha-faoliyat yondashuvini keng tatbiq etish.
4. O'quvchilarda axborot madaniyati va raqamli mas'uliyatni rivojlantirish, xavfsiz axborot muhitidan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish.
5. Raqamli ta'lim samaradorligini baholash uchun indikatorlar tizimini joriy etish, natijalarni muntazam monitoring qilish va tahlil asosida takomillashtirish.

Ushbu yondashuvlar raqamli ta'limni boshlang'ich ta'lim-tarbiya tizimiga integratsiyalash jarayonini yanada samarali tashkil etish hamda raqamli kompetensiyaga ega bo'lgan shaxsni shakllantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Anderson T., Dron J. Teaching and Learning in a Digital World: Pedagogical Models and Practices. – London: Routledge, 2020.
2. Mishra P., Koehler M. Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK): Framework for Teacher Professional Development. – Educational Technology, 2019.
3. Prensky M. Digital Natives, Digital Learning and Educational Transformation. – New York: Cambridge Press, 2018.
4. Xodjiev N., Raxmonov B. Raqamli ta'lim texnologiyalarining umumta'lim maktablarida qo'llanishi. – Pedagogika va innovatsiyalar, 2023.
5. Abdullayeva Sh. Boshlang'ich ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik asoslari. – Toshkent: Fan, 2022.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.